

नव

नव जनाचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

सामाजिक विषयस्तुमा सन्देश र चेतनामुलक गीत गाउँदै आइरहेका अभिनेता तथा गायक हरिवंश आचार्यले नयो गीत ल्याएका छन् । देशको बेरेजगारी र वैदेशिक रेजगारको समस्यालाई उठान गरेर उनले 'मुदू फस्याल' बोलको गीत ल्याएका हुन् । आचार्यकै शब्द र संजीत रहेको गीतमा समीक्षा अधिकारीको सलेट स्वर छ । गरिभर विष्टले निर्देशन गरेको गीतको गिडियोना हरिवंशसँौ प्रियका कार्य, सरोज ओली र अजगली अधिकारीले अभिनय गरेका छन् ।

आजको विचार...
नयाँ...
(दुई पेजमा)
पूर्ण ओली

अभिनेता पल शाह र गायिका समीक्षा अधिकारीले छउटै कार्यक्रममा अवार्ड थापेका छन् । जमलस्थित राष्ट्रिय नाचघरमा बौद्धिको १४ औं संस्करणको विनायवासिनी र्युजिक अवार्ड थापेका हुन् । कार्यक्रममा गायिका समीक्षा अधिकारीले 'पोखरा बागरमा' बोलको गीतबाट लोक दोहोरी गायिका जुरी अवार्ड थापिन । पलले भने विभिन्न गीतमा स्टेजमा नृत्य देखाएका थिए । उनले 'तिनी र म जामजाम' बोलको गीतबाट बेष्ट पपुलर अवार्ड र्युजिक गिडियो मोडल ग्राप्ट गरे ।

□ वर्ष २८ □ अंक २२७ □ २०२० चैत ३ गते शनिवार

16 March 2024, Saturday

□ पृष्ठ संख्या ८

मूल्य रु ५/-

सक्षिप्त समाचार

आठ आप्रवासीको
दुबेर मृत्यु

(रासस / एफपी)

इस्तानबुल, चैत २/टर्कीको समुद्री किनारामा दुङ्गा पालिंदा कम्तीमा आठ आप्रवासीको दुबेर मृत्यु भएको छ । स्थानीय गर्भारको कार्यालयले शुक्रबार दिएको जानकारी अनुसार दुङ्गा दुर्घटनामा परेका कूल १२ जनामध्ये आठ आप्रवासीको दुबेर मृत्यु भएको थियो भने बाँकी चार जनाको सकुशल उद्धार भएको छ ।

दुर्घटनामा ज्यान गुमाएका व्यक्तिको राष्ट्रियता भने खुल्न सकेको छैन । टर्कीको उत्तरपश्चिमी प्रान्त क्यानाक्केलेको तटमा रहेको गोकिसडा वा इम्बोस भनिने टापुमा दुङ्गा पल्निएको हो । अधिकारीहरूले खोजी तथा उद्धार कार्य जारी रहेको बताएका छन् । टर्कीले अधिकांश सिरियाली सहित करिब ४० लाख शरणार्थीलाई आश्रय दिइरहेको छ । अझाराले सन् २०१६ मा युरोपीली संघर्षमा आर्थिक सहायता लगायत विभिन्न प्रोत्साहनको बदलामा शरणार्थीहरूको आगमन रोक्न सम्भौता गरेको थियो ।

उपभोक्ता अधिकारको रक्षा गरौं ।

- उपभोक्तालाई आधारभूत वस्तु र सेवाको सूचना, पहुँच, छनोट, सुनुवाईको अधिकार हुन्छ ।
- प्रत्येक उपभोक्तालाई गुणस्तरीय वस्तु र सेवा प्राप्त गर्ने,
- गुणस्तरीय वस्तु र सेवाबाट हानी पुगेमा क्षतिपूर्ति पाउने हक हुन्छ ।

उपभोक्ता हकको रक्षा गरौं, विश्व उपभोक्ता दिवस भव्यरूपमा मनाउँ ।

नेपाल सरकार
विशापन बोर्ड

काँग्रेसको मिसन ८४ हैन, भुपडीका

घरहरूबाट गरिबी हटाउनु हो : समापति श्रेष्ठ

रामचन्द्र रायमाझी

पाल्पा, चैत २/नेपाली काँग्रेस सपालपाका सभापति हिमालदत्त श्रेष्ठले काँग्रेसको मिसन ०८४ नभएको बताएका छन् । केही राजनीतिक दलहरूले मिसन ०८४ भन्दै हिडिरहेका बेला उनले भने काँग्रेसको मिसन ०८४ नभएको स्पष्ट पारेका हुन् ।

शुक्रबार काँग्रेसको भातृ संस्था नेपाल भूतपूर्व सैनिक संघ पाल्पाले आयोजना गरेको एक औपचारिक कार्यक्रमलाई तानसेनमा सम्बोधन गर्दै प्रमुख अतिथि समेत रहेका सभापति श्रेष्ठले काँग्रेसको मिसन ०८४ नभई भुपडीका घरहरूबाट गरिबी हटाउनु रहेको बताए । उनले भने 'चुनावलाई लक्षित गर्दै केही राजनीतिक दलहरू मिसन ०८४ को कुरा गरिरहनु भएको छ । तर काँग्रेसले भने कसरी भुपडीबाट गरिबी हटाउन सकिन्द्य भनेर लागि रहेको छ ।' काँग्रेसको एक मात्र मिसन भनेको विपन्न नागरिकका घरको धुरीबाट गरिबी हटाउनु रहेको सभापति श्रेष्ठले बताए । 'हामीले ठूला कुरा गर्दैनै, जबसम्म आम नागरिक सम्पन्न हुँदैनन् त तबसम्म न मुलुक बन्द्ध न त हाम्रो राजनीतिले सार्वकाता प्राप्त गर्दछ । त्यसैले हामी आमनागरिकलाई उत्पादन र रोजगारीसँग जोडेर गरिबीको अन्त्य

गर्नु छ' उनले भने । सभापति श्रेष्ठले भूपू सैनिकहरूको काँग्रेसको संगठन निर्माणमा भहत्वपूर्ण भूमिका रहेको भन्दै अब नागरिकको जीवनस्तर उकास्न समेत लाग्नु पर्ने धारणा व्यक्त गरे । उनले संघमा आवद्ध भूपूहरूको योगदानको पार्टीले उच्च मूल्यांकन गर्दै संगठनका विभिन्न तह र संरचनामा समेत उनीहरूलाई महत्वपूर्ण जिम्मेवारी प्रदान गर्दै आएको बताए । सभापति श्रेष्ठले भने 'पछिलो समयमा सैनिकबाट अवकाश भएर आएका नयाँ भूपूहरू लोकतान्त्रिक विचारप्रति निजिकै हुन सकेका छैन् उनीहरूलाई काँग्रेसको विचार, आस्थाका बारेमा जानकारी गराउनुपर्छ ।' उनले संघमा आवद्ध सबै भूपू सैनिकहरूलाई गाउँ-गाउँ पुगेर काँग्रेसको विचार र आस्थाका बारेमा

जानकारी गराउन समेत आग्रह गरे । सभापति श्रेष्ठले भूपू सैनिकहरूको काँग्रेसको संगठन निर्माणमा भहत्वपूर्ण भूमिका रहेको भन्दै अब यसतरफ सबै सचेत हुन्पर्ने बेला आएको छ ।' संगठनलाई बिलियो र फराकिलो बनाएर लैजान राजनीतिक सुभ, बुभका साथ लोकतान्त्रिक आधारप्रति समर्पित हुन समेत भूपू सैनिकहरूलाई आग्रह गरे । उनले भने 'केही साथीहरूलाई कम्युनिष्टहरूले दिरभ्रामी पारेका छन् । उनीहरूलाई काँग्रेसको विचारका बारेमा बुझाउन जरूरी छ त्यसतर्फ संघमा आवद्ध साथीहरू सकिय भएर लागौं ।'

कार्यक्रममा विशिष्ट अतिथि लुम्बिनी प्रदेशका सांसद तथा पूर्व मन्त्री वीरबहादुर रानाले भूतपूर्व सैनिक अत्यन्त अनुशासित संगठन रहेको बताए । उनले अब अनुशासन बिनाको संगठन चल्न चल्न नसक्ने भन्दै सबै संगठनहरू अनुशासित बन्नुपर्नेमा जोड दिए । काँग्रेस पाल्पाका निवर्तमान सभापति समेत रहेका रानाले कम्युनिष्टहरूले भय र भ्रमको राजनीति गर्ने गरेकाले त्यसतरफ सचेत हुन भूतपूर्व सैनिकहरूलाई आग्रह गरे । उनले भने 'कम्युनिष्टहरूले कहिल्य पनि जनाताको

कदर गरेनन्, वर भ्रमको खेती गरेर जनतालाई दुख दिने काम मात्र भयो । अब यसतरफ सबै सचेत हुन्पर्ने बेला आएको छ ।' संगठनलाई बिलियो र फराकिलो बनाएर लैजान राजनीतिक सुभ, बुभका साथ लोकतान्त्रिक आधारप्रति समर्पित हुन समेत भूपू सैनिकहरूलाई आग्रह गरे । उनले भने 'केही साथीहरूलाई कम्युनिष्टहरूले दिरभ्रामी पारेका छन् । उनीहरूलाई काँग्रेसको विचारका बारेमा बुझाउन जरूरी छ त्यसतर्फ संघमा आवद्ध साथीहरू सकिय भएर लागौं ।'

कार्यक्रममा नेपाली काँग्रेस पाल्पाका

लगायतले आ-आफ्ना धारणा राखेका थिए । संघका जिल्ला अध्यक्ष विष्णुबहादुर गाहाले संघको सांगठनिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै संघले नेपाली काँग्रेसको संगठन विस्तार, भूपू सैनिकका परिवारको सुखदुखमा साथ र स्थानीय प्रदेश र संघमा भएका निर्वाचनमा काँग्रेसका उम्मेदवारहरूलाई विजयी बनाउने जस्ता कार्यमा सक्षमता ढांगले लागेको बताए । उनले आगामी दिनमा समेत थप सक्षमता भए लाग्ने बताए । संघका कोषाध्यक्ष खड्कबहादुर थापाले संघको आयव्यय प्रस्तुत गरेका थिए । संस्थाका अध्यक्ष विष्णु गाहालो अध्यक्षता, उपाध्यक्ष केशबहादुर खाँस्तो स्वागत, सचिव टिकाबहादुर रानाको सञ्चालनमा कार्यक्रम भएको थियो ।

संघका कोषाध्यक्ष खड्कबहादुर थापाले संघको आयव्यय प्रस्तुत गरेका थिए । संस्थाका अध्यक्ष विष्णु गाहालो अध्यक्षता, उपाध्यक्ष केशबहादुर खाँस्तो स्वागत, सचिव टिकाबहादुर रानाको सञ्चालनमा कार्यक्रम भएको थियो ।

उपभोक्ता समूहमा लगाउदै आएको गैरकानुनी कर हटाउन बैठकले माग गरेको छ । प्रदेश सरकारले उपभोक्ता समूहबाट गैरकानुनी रूपमा संकलन गर्दै आएको शुल्क संकलनमा रोक लगाउने गरी सर्वोच्च अदालतबाट अन्तरिम आदेश कार्यान्वयन गर्ने प्रदेशहरूलाई पत्राचार गरेपनि कार्यान्वयन नभएकाले तत्काल कार्यान्वयन गर्न महासंघले आग्रह गरेको छ । सरकारका वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा क्षमता विकासका कार्यक्रम, सुरक्षाका साथै, इस्तरेखा निर्माण, जनचेतना, राहत, उचित क्षमतापूर्तिका लागि बजेट विनियोजन गर्नसमेत बैठकले आग्रह गरेको छ ।

(...बाँकी अन्तिम पेजमा)

कृष्ण पोखरेल

पाल्पा, चैत २/सामुदायिक बन उपभोक्ता महासंघको केन्द्रीय बैठकले विदेशी काठ आयातलाई तत्काल रोकी स्वदेशी काठको उत्पादन र उपभोग बढाउने नीति कार्यान्वयन गर्ने सरकारसँग माग गरेको छ । पाल्पामा बेसेको बन उपभोक्ता महासंघको केन्द्रीय बैठकले १८ बुँदै पाल्पा घोषणापत्र जारी गर्दै स्वदेशी काठको उत्पादन र

सर्वपादकीय

सुनिश्चित खाद्य अधिकार

खाद्य अधिकार मानिसले बाँच्न पाउने अधिकारसँग प्रत्यक्ष रूपमा जोडिएको विषय हो । खाद्य अधिकार भन्नाले 'प्रत्येक व्यक्तिले सम्मानपूर्वक स्वस्थ तथा सक्रिय जीवन जीउनका लागि दिगो रूपमा पर्याप्त, पोषणयुक्त, सुरक्षित र संस्कृतीजन्य खाना खान पाउने अधिकार' हो । यसले हरेक व्यक्तिले पर्याप्त खाद्य प्राप्त गर्ने 'कानुनी आधार' र राज्यले सम्मान, संरक्षण तथा परिपूर्ति गर्ने 'बाध्यात्मक दायित्व' सिर्जना गर्दछ । खाद्य अधिकार उल्लंघन भएमा कानुनी उपचार प्राप्त गर्ने संयन्त्रको समेत व्यवस्था गर्दछ । खाद्य अधिकार अन्य अधिकारसँग पनि अन्तर सम्बन्धित छ । जसरी खाद्य अधिकार अन्य अधिकारहरूको उपभोगका लागि अपरिहार्य अधिकार हो । त्यसरी नै खाद्य अधिकारको उपभोगका लागि अन्य आधारभूत अधिकारको समेत प्रत्याभूति हुनु आवश्यक छ । नागरिकको खाद्य अधिकार सुनिश्चित गर्ने आवश्यक प्रबन्ध गर्ने जिम्मेवारी खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको भए पनि बेला-बेलामा कम्पनीसँग आवश्यक खाद्याङ्कको मौजदात नरहेको कुरा बाहिर आउने गरेको छ । कम्पनीसँग पर्याप्त खाद्याङ्क नहुँदा खाद्य सुरक्षामा जोखिम बढ्न सक्ने देखिएको छ । खास गरी प्राकृतिक प्रकोप, बाढीपहिरो, भूकम्प जस्ता विपत्तिमा खाद्याङ्कको आपूर्ति व्यवस्था सहज बनाउनुपर्ने हुन्छ । पर्याप्त मात्रामा खाद्याङ्क मौजदात हुँदा मात्र आपत्तिपदका बेला आपूर्ति व्यवस्था सहज बनाउन सकिन्छ । कम्पनीसँग न्यून मात्र खाद्याङ्क मौजदात रहन् निश्चय नै चिन्ताको विषय हो ।

सविधानमा सबै नागरिकलाई खानेकुराको मौलिक हकमा प्रत्याभूति गरे पनि संस्थागत संरचना अति नै कमजोर रहेको खाद्य कम्पनीसँगै पर्याप्त खाद्याल्ज मौजदात नरहनुले स्पष्ट पारेको छ । सरकारले तोकेको समर्थन मूल्यभन्दा बढीमै व्यापारीले खरिद गर्दा कम्पनीले खरिद गर्न नसकेको कारणको उपचार समयमै हुनुपर्ने थियो, त्यस्तो देखिँदैन । यसमा सरकारका सम्बद्ध निकाय गम्भीर हुनैपर्दै । नेपाल कुनै बेला कृषिप्रधान मुलुक भएपनि बढ्दो जनसंख्यासँगै खाद्याल्ज आयाततिर जान थालेको धेरै वर्षा भइसकेको छ । पछिल्ला वर्षमा त वैदेशिक रोजगारीको आकर्षणले कृषिप्रति लगाव निरन्तर घट्दो छ । यो अत्यन्त दुखको कुरा हो । यसर्थ सरकारले नागरिकको खाद्य अधिकार सुनिश्चित गर्न खाद्यको अभाव सिर्जना हन दिनहँदैन ।

f Opinion @ Social Network **f**

माफ गर्नुहोस्, म घमण्डी होइन, औकात देखाउनेहरूसंग मेरो 'स्वभाव' मिल्दैन र त उनीहरूसंग ठाठा बस्न मन पराउँदू।

(मधुमाया रानाको फेसबुक स्टाटस <https://www.facebook.com/madhumaya.rana>)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरु राखेछौं । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shittalpati मा लगान गर्न सक्नुहोनेछ ।

नवजनयेतना दैनिकको रूपमा तपाईंसाथू आईरहेको छ । यो पत्रिका अङ्ग स्तरीय अगि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरुको अमूल्य सुभावहरुको हानीलाई अत्यन्तै जरूरी छ । पाठकवृद्ध तपाईंका सुभावहरु दिई हानीलाई सम्पोष्ट राख्नको लागि आपै आवश्यक छ ।

नवजनयेतना दैनिक
भास्त्रीयोत् चास्येत् पापा

भगवताटाल तानसन, पाल्या	
प्रहरी कार्यालय	५४०२७१
बुटवल ०७९-५४०२२२	भैमअस्पताल भैरहवा ०७९-५२०९९३
स.प्र.क्याम्प बुटवल १७४७०४३४६९	मिसास्पताल पाल्या ०७५-५२०१११, ५२०४८९
बुटवल रामनगर ०७९-५४१२३३	परिवार नियोजन संघ पाल्या ०७५-५२०७२३
भैरहवा ०७९-५२०१९९	पाल्या जिल्ला अस्पताल ०७५-५२०१५४
अधिकारी ०७७-५२०१९९	लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास ०७५-४९१२०१
गुल्मी ०७९-५२०१९९	पिच्छन परासी ०७८-५२०७८८
परासी ०७८-५२०१९९	भैरहवा आँडा अस्पताल ०७९-५२०२६५
तैलिहवा ०७६-५६००९९	अधिकारी जिल्ला अस्पताल ०७७-५२०२५७
पाल्या ०७५-५२०५३६, ५२०१९९	तायास जिल्ला अस्पताल ०७९-५२०१८८
इप्राका रामपुर ०७५-६१९५७५	तैलिहवा जिल्ला अस्पताल ०७६-५६०२००
अस्पताल कार्यालय	सिद्धार्थाल महिला अस्पताल ०७५-५४४८५०
लुम्बिनीसटी अस्पताल ०७९-५४५४७५, ५४५४८८८	बुटवल हास्पिटल ०७५-५४६४२२
लम्बिनी अचल अस्पताल ०७९-५४०२००	लम्बिनी नर्सिंग होम ०७९-५४२६४९, ५४५६४९

ਨਿਆਂ ਗਠਬਨਧਨਮਾ ਪ੍ਰਚਣਡਲਾਈ ਕੇਹੀ ਗਰੇਰ ਦੇਖਾਉਣੇ ਅਵਸਰ

पूर्ण ओली

अहिलेको देशको जटिल अवस्था कृषिमा छ ।
कृषकका खेतवारी बाँझा छन् । युवाहरु सबै
बिदेशिएका छन् । तर त्यस्तो महत्वपूर्ण
मन्त्रालय जान कुनैपनि दलहरु अनिच्छक
देखिए । किनकि त्यहाँ किसानबाट कमिसन
पाइँदैन । यो अवसरलाई स्वतन्त्र दलले पनि
गुमायो । अहिले कृषकका समस्यालाई समाधान
गरी व्यवसायिक कृषि खेतिमा जोड दिँदै कृषिमा
स्वावलम्बन हुने अत्यन्त जरुरी छ । त्यसको
लागि सबै कृषकका खेतवारीमा सिचाइँको प्रबन्ध
र बिउ मलको मात्र व्यबस्था गर्न सके हाम्रा
युवाहरु स्वदेशमा बस्न सक्ने थिए । सकिन्दै मने
गाँजा खेतीलाई वैध बनाइ कृषकको आमदानी
बढाइयोस् । कृषकका तरकारी, दुध बजारमा
पुगेर उचित मूल्य पाउन सके कृषकलाई ठूलो
राहत हुने थियो । सरकारले गाउँका प्रत्येक
वडामा कमसेकम एउटा कोल्ड स्टोरेज बनाइनु
पर्छ । जसबाट किसानका तरकारी सडकमा
फाल्नु पर्दैन । त्यस्तै गरेर भारतीय तरकारी
फलफूलको आयत बन्द गराइनु पर्छ । यति गन्ता
सक्ने हिम्मतिलो र इमान्दार मन्त्री कृषिमा आउने
सके मन्त्री र दलको समेत छवि राम्रो बन्ने
थियो । परिणामस्वरूप देश खाद्यान्जमा
स्वावलम्बनतर्फ अग्रसर हुने थियो ।

र लघुवित पीडक, मिटरब्याजीलगायत सहकारीका ठगलाई कारवाही गर्न सकेमात्र रवि लामिछानेको दलको छवि राम्रो होला । अन्यथा रविको छवि खस्क्ने छ । जसरी नारायणकाजीलाई प्रचण्डको पूरा सहयोग थियो र उनले राम्रो काम गरेर देखाउन सके । माथिल्लो तहका आरजू देउवाहरूलाई पकाउ गर्न शेरबहादुरको कारणले नसकेको पृष्ठ नै छ । किनकि अनुसन्धानमा रहेका प्रहरी अधिकृतलाई शेरबहादुरको दवावमा अन्यत्र सख्त गरेर अनुसन्धानमा बाधा पुन्याइएको थियो । के अब रवि लामिछानेले ती माथिल्लो ओहोदामा रहेका भ्रष्टहरु पूर्ब प्रधानमन्तीको ताँतीलाई पकाउ गरेर कारवाही गर्न सक्छन् ? शायद उनले प्रयास पनि नगर्नान् कि ? नेपाली जनताले हेर्न चाहन्क्नु रविको फुर्ती बोल्ने मात्र हो कि गरेर देखाउने हुन् । तर उनले कारवाही सुरु गर्ना साथ उतीलाई हटाइने छ या राजीनामा मागिने छ । यति मात्र भएपनि रविको इज्जत जोगिन सक्छ । उनी आफै सहकारीको काण्डमा होमिइ सकेका छन् । यसबाट पनि उनी बाहिर

आउन सहकारीका ठगलाई पकाउ गर्ने अनिवार्य भएको छ रविलाई । यदि साँचै स्वतन्त्र दलले चाहेको भए शिक्षासँगै, कृषि, सिचाई र पर्यटन मन्त्रालयको जिम्मा लिनु पर्थ्यो । जहाँ सबै मन्त्रालय जनतासँग प्रतक्ष्य परोकारका बिषय हन् । अहिले शिक्षा मन्त्रालय स्वतन्त्र दलको छ । त्यहाँ काम गरेर देखाउने अत्यन्त महत्वपूर्ण कार्य भने को विश्वविद्यालयबाट राजनीति पुरातवरमा हटाउने । शेषकर कर्मचारीको ट्रेड युनियन बन्द गराउने । यो महत्वपूर्ण कार्य गराउन सके देशको हितमा हुनेछ । अर्को अहिले सम्बद्धन दिएका मेडिकल कलेज दुर्गा प्रसाईंको भाषाको बिएण्डसी मेडिकल कलेज र मनमोहन मेडिकल कलेजलाई विद्यार्थी भर्ना गर्ने स्वीकृति तुरन्त देइहालनु पर्छ । नर्सिङ पढाउने कलेजलाई रोकिनु हुन्दैन जसको कारण हाम्रा होनाहार विद्यार्थी बिहारको असुरक्षा खेपेर पनि पढन जान बाध्य भएका छन् । जसको कारण अरबौंको रैयाँ बिदेशिएको छ ।

यदि मेडिकल कलेज र नर्सिङ कलेज पढाउने क्राइट एरिया

केही सहुलियत तथा सुविधापूर्ण बनाएर पनि हाम्रा विद्यार्थीले स्वदेशमा डक्टर नर्स पढन पाउन । यो अहिलेको शिक्षा मन्त्रीलाई काम देखाउने चुनौती र अवसर पनि हो । अहिलेको देशबाट जटिल अवस्था कृषिमा छ । कृषकबाट खेतवारी बाँफा छन् । युवाहर सबै बिदेशिएका छन् । तर त्यस्त महत्वपूर्ण मन्त्रालय जान कुनैपनि दलबाट अनिच्छुक देखिए । किनकि त्यथा किसानबाट कमिसन पाइँदैन । यसको अवसरलाई स्वतन्त्र दलले पर्ना गुमायो । अहिले कृषकका समस्यालाई समाधान गरी व्यवसायिक कृषि खेतिर जोड दिँदै कृषिमा स्वावलम्बन हुन्ने अत्यन्त जरूरी छ । त्यसको लागि सबै कृषकका खेतवारीमा सिचाईको प्रबन्ध र बिउ मलको मात्र व्यबस्था गर्न सहायता युवाहर स्वदेशमा बस्न सक्छ । सकिन्तु भने गाँजा खेतीलाई वैध बनाइ कृषकको आम्दान बढाइयोस् । कृषकका तरकारी, दुखाकारमा पुगेर उचित मूल्य पाउन सक्छ कृषकलाई ठूलो राहत हुने थियो सरकारले गाउँका प्रत्येक वडामा कमसेकम एउटा कोल्ड स्टोरेज बनाइ

पर्छ । जसबाट किसानका तरकारी
सडकमा फालनु पर्दैन ।

त्यस्तै गरेर भारतीय तरकारी फलफूलको आयत बन्द गरा इनु पर्छ । यति गर्न सक्ने हिम्मतिलो र इमान्दार मन्त्री कृषिमा आउन सके मन्त्री र दलको समेत छ्विराम्भो बन्ने थियो । परिणामस्वरूप देश खाद्यान्मा स्वावलम्बनतर्फ अग्रसर हुने थियो । त्यस्तै संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयबाट पनि ठोस कामहरू देखाउन सकिन्छ । त्यस्तै गरेर उर्जा तथा सिचाइँमा पनि देश र जनताको हितमा ठोस कार्य देखाउन सकिन्छ । तर दलका नेता सिर्फ पैसा र शक्तिक्रान्त हर्ने गरेका छन् । जनहितमा गर्न सक्ने राम्रो काम बुझन सकेन् या त्यस्तर्फ ध्यान दिएको देखिएन । मन्त्रीहरू सिर्फ कमिसन आउने र व्यक्ति तथा दललाई आमदानी हुने सोच मात्र राखेर मन्त्रालय जाने अवसरमा रमाउँछन् । यस्ता मन्त्रीबाट देशले के अपेक्षा गर्न सकिन्छ? त्यसैले पहिले र अहिलेका मन्त्रीको सोचमा कुनै भिन्नता देखिएन । स्वतन्त्र दलका मन्त्रीहरूमा पनि भिन्नता पाइएन । जबसम्म कुनैपनि दल र नेताहरू दलाल, तस्कर र भूमाफियासँग साँठगाठ गरिरहन्छन् त्यस्ता दल र नेताबाट जनताले केही पाउने आशा रहदैन । तैपनि हालका स्वतन्त्र दलका धेरै नेता राम्रो छ्विभएका हुनाले अहिलेका सरकारका मन्त्रीबाट केही परिणामको आश गर्न सकिन्छ । अहिलेसम्म राप्रपा कुनैपनि दाग तलागेको दल देखिन्छ । राप्रपा प्रष्ट एजेण्डासहित आन्दोलनमा छ । अझैपनि जनताले यस दललाई अवसर दिएर सत्तामा पुऱ्याए भने केही हुने आश गर्न सकिन्छ । स्वतन्त्र दलबाट पनि जनताले आशा मारिसकेका छैनन् । यसपालीको सरकारमा गएका मन्त्रीबाट राम्रो काम गरेर देखाउन सके भविष्य राम्रो हुन सक्ला । तर सरकारमा छ्विलालको नेतृत्व भइन्जेल जनहितमा ठोस काम हुन कठिन तै छ । तैपनि

यसपालि एमाले र स्वतन्त्र दलको साथ
हुनाले प्रचण्डलाई नराम्रो काम गर्नबाट
रोकन सक्छन् र केही राम्रा काम गरेर
छाप छोड्न पनि सक्छन् ।

प्रचण्डले ते श्रो पटक
विश्वासको मत पाइसकेका छन् ।
यसपालि कमसेकम अहिले संवैधानिमा
भएको समानुपातिकको व्यबस्था हटाउन
या समानुपातिकका सांसदहरूलाई राप्टिय
सभामा लैजाने व्यबस्था गर्न सकेमात्र
पनि छबिलालको छवि सुधिन सक्छ ।
त्यसको साथै प्रदेश सरकार हटाएर,
धर्मनिरपेक्षको सट्टामा हिन्दु अधिराज्य
कायम गरियोस् । साथै संवैधानिक
राजतन्त्र कायम गरी सबैलाई समेटेर
देश अघि बढाउन सके देशको भलो
हुने थियो । यसतर्फ ढिलो चाँडो सबै
दल अघि बढ्ने बाध्यत आउन सक्छ ।
अन्यथा नेपालमा सधै अस्थिरता र
विदेशी हस्तक्षेप कायम रहने छ ।
सत्ताबाट अचानक हात धनु परेको
काँग्रेसले च्याँचे थापेर बसेको छ ।
त्यसैले सत्तासीनहरूले आफ्ना कमजोरी
लुकाएर भएपनि केही काम गरेर
देखाउने बाध्यता छ ।

क	तुला : आज धार्मिक यात्राओं योगद्वा०। नयाँ कार्यको योजना बनेछु ।
र्य	वृश्चिक : कार्यमा सफलता मिलेछु । बन्धु बान्धवबाट सहयोग मिलेछु ।
।	घनु : नयाँ ज्ञान सिक्कने मौका मिल्नेछु। वैदेशिक कार्य अधि बढनेछु ।
थै	मकर : आज रोकिएको कामको गाँठो फुक्नेछु । विद्याको क्षेत्र सबल रहनेछु ।
नय	कुम्भ : बुद्धि र विवेकको प्रयोग गर्न सके दिनलाई सकारात्मक बनाउने समय छ ।
।	मीन : विपरीत वर्गप्रति आर्कणा बढनेछु। मनोरञ्जनमा सहभागी भइएला ।

साहित्य दर्पण

कथा ● जगन्नाथ पत्न

विमेदका कारक तत्व आर्थिक, सामाजिक कि धार्मिक ? (भाग-२)

गलत हो। वंशको आधारमा कोहि पनि ब्राह्मण, क्षेत्रीय, वैश्य र शूद्र हुइन, कर्म अनुसार हो। यो पेशा हो, व्यवसाय हो, रोजगारी अनुसार हो। हिन्दू धर्मका आदि जगद् गुरु शंकराचार्य, निम्बाकाचार्य, रामानुजाचार्य, माधवाचार्य र पञ्चम मुल जगद् गुरु कृष्णल महाराज सबैले जातगत विभेदलाई निषेध गरेका छन्। उहाँहरुका पिठ, आश्रम र धाममा सह भोजन हुन्छ, प्रवेश खुल्ला छ। कर्म भनेको काम प्रधान्य होइन, विचार प्रधान्य हो। जस्तो सोच, विचार गर्दै मानिसले त्यहि सोच विचार अनुसार त काम गर्दै मानिसले। जस्तो कि चामल गहू, मैलै कार्बोहाइड्रेड, दाल, दुधले प्रोटीन, तेल घीउले विल्लो अर्थात् फ्लाट, फलफूलले भिटामिन र फाइबर दिन्छ। विचारले पनि त्यसै गुण दिन्छ। गुणले योग्यता, सीप, दक्षता, सभ्यता दिन्छ। त्यसै अनुसार मानिसले कर्म गर्दै। वंश अनुसार हुने भए त सबै सन्तान एकै स्तरका हुने थिए नि।

तनहुमा केहि गरिब बाहुनले धनी गुरुडका हलो जोत्ये रे। मस्त बहादुर गरन्जा नामका प्रोफेसरले हामीलाई पढाउदा सुनाउन भएको। एम कम डिस्टिडसनमा पास भएको छ, छोरी दिनुप्रव विवाह गर्दै भनेर केटि मानु भएछ, एम कम सम कम थाहा छैन ब्रिटिस, सिंगापुरे लाहोरे घटि छोरी दिन्न भनेर लखेटे भनेर सुनाउन हुन्थ्यो। आर्थिक अवस्थाले पनि फरक हुँदौ रुद्ध। खानपिन, सरसफाई, रहनसहनले तमो प्रधान छ भनेर विचार पनि खराव हुन्छ। सडेगलेको, मारे, मरेको, बासी खाने, फोहोरी छ भने पशु भन्दा अयोग्य हुन्छ। जात भनेको पहिचान भने हो। तर जातको आधारमा विभेद सर्वत्र वर्जित हुन्पर्छ। श्लोक बनाएर शास्त्रले यसो उसो भनेको छ भनेर कस्ले उच निचको कुरा गर्दै भने त्यो स्वयं निच हो। मान्द्रेवे बनाएका शास्त्रले भेदभाव गर्दै भने शास्त्र फेर्ने हो, धर्म फेर्ने होइन। गौदान भनेर रुपिया, पैसा दान गर्न र लिन कुन शास्त्रले भनेको छ र? तर पुरेतहरुलाई गाई लिन भन्दा रुपैया लिन र जगमानलाई पनि रुपियाँ दिन सजिलो हुँदा गर्न मिल्ने तर अमिलदा, अव्यवहारिक, युग नसुहाउने शास्त्र फेर्ने नमिले भने पनि हुन्छ र। जसले मूर्ति वनायो, उसेको फूल प्रसाद चढाउन नहुने भने पनि होला र। यस्ता विषय अब देखि म संग नसाथै है नातिनी। गाहो छ म जस्तो अल्प ज्ञानी, अर्ध ज्ञानीलाई जवाफ दिन, तिमो चित्त बुझाउन। बरु अब देखि मेरो कर्म क्षेत्रका अनुभव सुनाउला। नातिनीले हवस् हजुरबा भन्दै सम्मति जनाइन्। अपमान गरेको भनेर बुझनु, बुझाउनु।

गजल

सटिफिकेट बनाउँ कि राहादानी बनाउँ सोच्दै छु। कपी कलम समाउँ कि पासपोर्ट समाउँ सोच्दै छु।

मेरै खातिर विदेशमा बुवा श्रम गरिराको थाहा छ, क्यारी खै म अझै यहाँ मोजमस्तिमै रमाउँ सोच्दै छु।

ठेगान छैन पसिना बगाउने ठाउँको अतोपत्तो छैन, यी पसिना विदेश यात स्वदेशमा नै बगाउँ सोच्दै छु।

कस्तो अचम्म पढाई पनि अप्सनमा हुँदौ रहेछ, यति होकी क्याम्पस धाउँ या इन्सिस्टिच्युट धाउँ सोच्दै छु।

नजन्मनु थियो जन्मी हाले मृत्यु देखिन डर लादो रहेछ, कप्टकर जीवन मैले यहाँ खै क्यारी बिताउँ सोच्दै छु। (रायमाझी हाल त्रिभुवन बहुमुखी क्याम्पस पाल्पामा स्नातक प्रथम वर्षमा अध्ययनरत छन्।)

विचन्द्र रायमाझी

मुस्कान

इस्मा-२ गुलमी

नियात्रा

बाँके र बर्दिया यात्रा एक अनुभूति

“हरेक यात्रामा दौडिनुपर्थि, दौडिन नसके हिङ्गुपर्थि। कतिखेर विश्राम नलिई सूर्य र जुनजसै हिङ्गिरहनु पर्थि। जीवनको यात्रामा हिङ्गुल नसके चिङ्गिनुपर्थि।”

रामबहादुर गरंजा (एस कुमार)

